

<https://helda.helsinki.fi>

Tupakointi ja itsetuhoisuus nuorilla psykiatriseen hoitoon tulleilla potilailla

Mäkikyrö, Taru

2004

Mäkikyrö , T , Hakko , H , Ilomäki , R , Läksy , K , Räsänen , P , Timonen , M , Lappalainen , J & Marttunen , M 2004 , ' Tupakointi ja itsetuhoisuus nuorilla psykiatriseen hoitoon tulleilla potilailla ' , Duodecim , Vuosikerta. 120 , Nro 18 , Sivut 2219-2220 . < <https://www.duodecimlehti.fi/api/pdf/duo94537> >

<http://hdl.handle.net/10138/297746>

---

publishedVersion

Downloaded from Helda, University of Helsinki institutional repository.

This is an electronic reprint of the original article.

This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

Please cite the original version.

Tupakointi ja itsetuhoisuus nuorilla psykiatriseen hoitoon tulleilla potilailla

U seissa epidemiologi-
sissa ja ei-kliinisissä
tutkimuksissa on to-
dettu itsemurhaa yrittänei-
den aikuisten, nuorten ja
lasten tupakoivan runsaas-
ti. Psykiatrisissa potilas-
aineistoissa tupakoinnin ja itsemurhayritysten
välistä yhteyttä on tutkittu aikuisten mutta ei
nuorten potilaiden osalta. Ei myöskään ole ole-
massa aikaisempia tutkimustuloksia siitä, onko
tupakoinnilla yhteyttä muuhun kuin itsemurha-
tarkoituksessa tehtyyn itsensä vahingoittamise-
en. Selvitimme säännöllisen tupakoinnin ja itse-
tuhoisuuden (itsemurhayritykset, toistuva itsen-
sä viiltely) välistä yhteyttä psykiatrisessa saira-
alahoidossa olleilla nuorilla.

**Mäkikyrö T, Hakko H, Timonen M,
Ilomäki R, Marttunen M, Lappalai-
nen J, Läksy K, Räsänen P. Smoking
and suicidality among adolescent
psychiatric patients. J Adolesc Health
2003;4:250-3.**

Mielenterveyshäiriöiden vuoksi hoitoon tul-
leiden nuorten määrä on Suomessa kasvanut vii-
me vuosina. Tämän vuoksi OYS:n psykiatrian
klinikassa avattiin huhtikuussa 2001 uusi nuo-
rispsykiatrisen akuuttihoito-osasto. Sen aloit-
taessa toimintansa käynnistettiin myös STUDY
70 -tutkimusprojekti. Hankkeen tutkimusaineis-
to muodostuu kaikista osastolle ensi kertaa hoi-
toon tulleista nuorista (ikä 12–17 vuotta), jot-
ka ovat huoltajansa kanssa antaneet kirjallisen
suostumuksen tutkimukseen osallistumiseen.
Study 70 -tutkimusprojektissa tutkitaan nuorten
mielenterveyshäiriöihin liittyviä psykososiaalisia,
biologisia ja geneettisiä riskitekijöitä, etsitään
selityksiä nuorten psykiatrisen sairaalahoidon
lisääntyneelle kysynnälle ja selvitetään nuorten
psykiatrisen hoitoon liittyviä tekijöitä ja hoidon
vaikuttavuutta. Tutkimusprojekti tuo myös uut-

ta tietoa siitä, miten akuutin
psykiatrisen sairaalaosaston
kliiniseen työhön sovitettu
tieteellisten tutkimustieto-
jen keruu onnistuu käytän-
nössä. Tiedonkeruu jatkuu
edelleen, ja alustavia tutki-

mustuloksia on alettu raportoida.

Tämän tutkimuksen aineisto koostui 157
nuoresta, jotka olivat hoidossa osastolla huhti-
kuun 2001 ja heinäkuun 2002 välisenä aikana.

Hoitava lääkäri teki nuorille diagnostisen
K-SADS-PI-haastattelun (Schedule for Affective
Disorder and Schizophrenia for School-Age
Children Present and Lifetime) DSM-IV-diag-
noosien tekemiseksi. Tästä haastattelusta poi-
mittiin tiedot itsemurhayrityksistä, toistuvasta
itsensä vahingoittamisesta ja säännöllisestä tu-
pakoinnista. Tupakoinnin yhteyttä itsetuhoisuu-
teen analysoitiin logistisen regressiomallin avul-
la ottaen huomioon useiden sosiodemografisten
(sukupuoli, ikä, perherakenne, koulumenestys,
vanhempien päihteidenkäyttö, perheen sosioeko-
nominen tilanne) ja kliinisten tekijöiden (nuoren
psykykinen häiriö) mahdollinen vaikutus.

Tutkituista nuorista 79,0 % tupakoi päivit-
tään. Tupakoivilla nuorilla oli yli nelinkertainen
vakavan tai hengenvaarallisen itsemurhayrityk-
sen riski (OR 4,33, 95 %:n luottamusväli (CI)
1,23–15,20) verrattuna tupakoimattomiin nuo-
riin. Tupakoivilla nuorilla oli myös kolminker-
tainen ajoittaisen (OR 3,32, CI 1,09–10,10) tai
säännöllisen (OR 3,00, CI 1,08–10,10) itsensä
vahingoittamisen riski. Itsetuhoisuus oli tavalli-
sempaa tytöillä ja masentuneilla nuorilla.

TAULUKKO. Itsemurha-ajatusten ja -yritysten sekä muun itseä vahingoittavan käytöksen yhteys säännölliseen tupakointiin psykiatrisessa sairaalahoitossa olleilla 12–17-vuotiailla nuorilla.

	Itsemurha-ajatukset			Itsemurhayritykset			Muu itseä vahingoittava käyttäytyminen		
	Ei lainkaan	Vähän	Toistuvia	Ei lainkaan	Ei hengen- vaarallisia	Hengen- vaarallisia	Ei lainkaan	Satunnaista	Toistuvaa
	n %	n %	n %	n %	n %	n %	n %	n %	n %
Esiintyvyys tupakoivilla nuorilla									
Pojat	26 45,6	8 14,0	23 40,4	37 64,9	8 14,9	12 21,1	29 50,9	13 22,8	15 26,3
Tytöt	9 13,4	12 17,9	46 68,7	19 28,4	12 17,9	36 53,7	11 16,4	21 31,3	35 52,2
Yhteensä	35 28,2	20 16,1	69 55,6	56 45,2	20 16,1	48 38,7	40 32,3	34 27,4	50 40,3
Riskitekijä ¹		OR CI	OR CI		OR CI	OR CI		OR CI	OR CI
Säännöllinen tupakointi	Ref.	0,88 0,17–4,50	0,64 0,16–2,63	Ref.	0,64 0,23–1,70	4,33 1,23–15,20	Ref.	3,32 1,09–10,10	3,00 1,08–10,10
Muut merkitsevät selittävät tekijät									
Naissukupuoli		4,89 1,45–16,76	4,83 1,78–13,08		2,74 1,08–6,90	7,93 3,18–19,76		3,68 1,52–8,93	4,45 1,95–10,37
Masennus		4,07 1,09–15,15	8,49 2,62–27,47		3,37 1,30–8,74	4,81 1,95–11,84			2,47 1,08–5,67

¹ Säännöllisen tupakoinnin yhteys itsemurha-ajatuksiin ja -yrityksiin sekä muuhun itseä vahingoittavaan käyttäytymiseen on estimoitu logistisen regressiomallin avulla (odds ratio ja sen 95 %:n luottamusväli (CI)) ottaen huomioon myös mahdollisten muiden tekijöiden vaikutus (perherakenne, äidin työtilanne, nuoren koulumenestys, vanhempien päihteidenkäyttö, nuoren psyykkiset häiriöt).

Tulokset osoittivat, että edellä mainitut vaarat olivat psykiatristen ongelmien vuoksi psykiatriseen sairaalahoitoon tulleilla tupakoivilla nuorilla huomattavasti lisääntyneet. Uusi havainto oli myös nuorten säännöllisen tupakoinnin liittyminen toistuvaan itsensä vahingoittamiseen. Tällaista ei ole aikaisemmin raportoitu. Tutkimustulostemme perusteella ei voida tehdä päätelmiä syysuhteista. Viime aikoina tehdyissä tutkimuksissa on saatu viitteitä siitä, että kes-

kushermoston noradreergisiin, dopaminergisiin ja serotonergisiin järjestelmiin saattaa syntyä muutoksia nuorena koetun nikotiinialtistuksen vuoksi. Toisaalta nuoren tupakointi voi liittyä myös muuhun terveyttä vaarantavaan käyttäytymiseen. Huomion kiinnittäminen varhain aloitettuun säännölliseen tupakointiin saattaa auttaa itsemurhavaaran havaitsemista ja nopeuttaa asianmukaisen hoidon aloittamista tarpeeksi ajoissa.

TARU MÄKIKYRÖ, LT
HELINÄ HAKKO, FT
RISTO ILOMÄKI, LK
KRISTIAN LÄKSY, LKT
PIRKKO RÄSÄNEN, professori
OYS:n psykiatrian klinikka
PL 26, 90029 OYS

MARKKU TIMONEN, LT
OYS:n psykiatrian klinikka
PL 26, 90029 OYS
ja Oulun yliopisto, kansanterveystieteen ja
yleislääketieteen laitos
PL 5000, 90014 Oulun yliopisto

JAAKKO LAPPALAINEN, professori
University of Yale
School of Medicine
Department of Psychiatry
New Haven, CT, USA

MAURI MARTTUNEN, professori
OYS:n psykiatrian klinikka
PL 26, 90029 OYS
ja HYKS, Peijaksen sairaala
00140 Vantaa